

Prima instanță: Judecătoria Strășeni
Judecătorul: I.Chiroșca
Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Craiu
L. Bulgac
A. Minciuna

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

11 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele, judecătorul
Judecători,

Valeriu Doagă,
Ala Cobăneanu, Constantin Alerguș,
Sveatoslav Moldovan și Vera Macinskaia

examinînd recursul declarat de Răducan Valeriu,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Răducan Valeriu
împotriva lui Rainer Schnurr cu privire la încasarea datoriei,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013 și a
hotărîrii Judecătoriei Strășeni din 01 august 2013, prin care apelul depus de către
Răducanu Valeriu a fost respins, hotărîrea primei instanțe a fost menținută,

A C O N S T A T A T :

La data de 28.06.2011, la Judecătoria Ialoveni a parvenit cererea de chemare
în judecată a lui Raducan Valeriu către Rainer Schnurr cu privire la încasarea
datoriei în mărime de 100 000 euro.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 24.02.2012 cauza civilă a
fost strămutată după competență, la Judecătoria Strășeni (f.d.40-41).

În motivarea acțiunii reclamantul Raducan Valeriu a indicat că, se cunoaște
cu pîrîtul Rainer Schnurr din anul 2000 dat fiind faptul că au avut afaceri comune.

În vara anului 2010 pîrîtul a împrumutat de la reclamant suma de 100 000
Euro pentru a iniția o afacere, dar la momentul respectiv Raducan Valeriu nu
dispunea de așa bani.

În luna septembrie anului 2010 a acumulat suma necesară, și la data de 27.09.2010 i-a transmis-o pîrîtului.

Susține reclamantul că la transmiterea sumei de 100 000 Euro a asistat și prietenul său Martin Manukian. A fost întocmită o recipisă prin care pîrîtul Rainer Schnurr, s-a obligat să restituie banii fără careva procente în termen de o lună. Recipisa a fost întocmită personal de pîrît, de asemenea contrasemnată de reclamant și Martin Manukian.

La data expirării termenului dat, pîrîtul a solicitat prelungirea cu o lună a termenului de restituire a datoriei. Reclamantul a prelungit termenul pînă la 25.11.2010, fapt despre care pîrîtul a făcut mențiune în recipisă.

Pînă la momentul adresării în instanța de judecată, pîrîtul Rainer Schnurr nu și-a onorat obligația de restituire a împrumutului, motiv pentru care reclamantul s-a adresat cu prezenta acțiune.

Prin hotărîrea Judecătorei Strășeni din 01 august 2013, s-a respins acțiunea înaintată de Răducan Valeriu către Rainer Schnurr cu privire la încasarea datoriei, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013, apelul depus de către Răducan Valeriu a fost respins, hotărîrea Judecătorei Strășeni din 01 august 2013 a fost menținută.

Învocînd ilegalitatea acestei decizii, la 26 noiembrie 2013, Răducan Valeriu a depus cerere de recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a decizie instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului Răducan Valeriu a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pe care le consideră ca fiind ilegale.

Mai mult, recurentul a invocat că, la emiterea deciziei recurate, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

Totodată, mai invocă recurentul că, instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a litigiului.

Cu referire la art. 432 alin.1, lit. b) CPC a indicat că, instanța de apel, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Conform art. 434 al. (1) CPC al RM, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate și avînd în vedere că decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 02 octombrie 2013, Completul Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat la data de 26 noiembrie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 439 al. (2) CPC, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a

referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se va decide în lipsa acesteia.

La data de 15 ianuarie 2014, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Rainer Schnurr copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La data de 25 martie 2014 Rainer Schnurr a depus referință la cererea de recurs declarată de către Răducan Valeriu, solicitând respingerea cererii de recurs ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 441 CPC, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Răducan Valeriu întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Studiind materialele cauzei, Compeltul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție a stabilit cu certitudine faptul că la data de 27.09.2010, Rainer Schnurr a luat cu împrumut de la reclamantul Răducan Valeriu de 100000 Euro pe o perioadă de până la 01.11.2010, fără procente, fapt confirmat prin copia recipisei anexate la materialele cauzei.(f.d.4).

Ulterior termenul de rambursarea a împrumutului a fost prelungit până la data de 25.11.2011.

Tot din materialele cauzei s-a constatat că în ianuarie 2011, pîrîrțul s-a adresat cu o plîngere către șeful DCCO a DGSO, DO, MAI în vederea luării de măsuri cu reclamantul Răducanu Valeriu, care din perioada anului 2010 prin amenințarea cu moartea asupra sa, și a violenței fizice asupra familiei sale, solicită de la acestea 100000 Euro.(f.d.78)

Ca rezultat al plîngerii, Șeful DCCO a DGSO a DP locotenent de poliție, a constatat că careva încălcări a legislației în vigoare de competența organelor de poliție în acțiunile persoanelor implicate nu au fost depistate. Totodată acesta menționează că, rezolvarea litigiului apărut între Răducan Valeriu și Rainer Schnurr este de competența instanțelor de judecată teritoriale. (f.d.80).

Ulterior la 23.03.2012, Rainer Schnurr s-a mai adresat cu o plîngere Comisarului CPR Leova, colonel de poliție, pentru violarea domiciliului de către Răducan Valeriu, care la data de 23.03.2012, în jurul orelor 12.30, însoțit de încă trei persoane a intrat ilegal, fără consimțămînt, în gospodăria cet. Cozenco Alesea, situate în s. Sărăteni, r. Leova, unde la acel moment se afla și el, și care în scopul solicitării rambursării de către Rainer Schnurr a datoriei de 100000 Euro, a rămas ilegal o perioadă de timp în domiciliu părții vătămate.(f.d.79).

Prin sentința, Judecătorei Leova din 26 decembrie 2012, Răducanu Valeriu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179, al.(1) Cod Penal al RM, violare de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliu altei persoane fără consimțămîntul acesteia și refuzul de a părăsi domiciliu la cererea ei. În baza acesteia i-a fost aplicat o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 1 an în penitențiar de tip semi închis, iar în baza art. 90 Cod Penal, s-a suspendat condiționat pe termen de 1 an.(f.d.100).

Fiind investită cu examinarea pricinii, prima instanță a respins acțiunea înaintată de către Răducan Valeriu către Rainer Schnurr cu privire la încasarea datoriei în baza recipisei din 27.09.2010, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013, apelul depus de către Răducan Valeriu a fost respins, hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd situația de fapt din prezenta speță în raport cu probele anexate la dosar, menționează că, decizia instanței de apel pronunțată pe marginea pricinii respective poartă un caracter prematur din următoarele considerente.

Instanța de recurs specifică faptul că, din decizia Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013, se distinge faptul că pretențiile înaintate în instanța de judecată de către reclamantul Răducanu Valeriu cu privire la încasarea datoriei în mărime de 100000 Euro, nu au fost cercetate sub toate aspectele, iar o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, are ca consecință remiterea pentru rejudecare în instanța de apel.

Instanța de apel eronat a concluzionat că convenția dintre reclamant și pîrît cu privire la împrumutul sumei de 100000 Euro în realitate nu a avut loc, deoarece din materialele cauzei nu este constatată valabilitatea sau nevalabilitatea actului juridic, or încheierea acestuia prin constrîngere sau prin aplicarea violenței fizice și psihice.

Mai mult de cît atît, cu referire la sentința din 2 decembrie 2012 anexată la materialele cauzei, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, constată că obiectul acesteia a fost stabilit de către instanță ca violarea de domiciliu, vinovăție ce a fost aplicată recurentului în baza art. 179, al. (1) Cod Penal. Aceasta din urmă, nu constituie și o latură ce ar adevăra valabilitatea sau nevalabilitatea actului juridic, sau încheierea

acesteia prin constrângere și cu aplicarea violenței fizice și psihice asupra persoanei.

Instanța de apel nu a verificat cu certitudine dacă actul juridic a fost încheiat în urma constrângerii prin violență fizică sau psihică, iar trimiterile la art. 229 Codul Civil ce prevăd nulitatea relativă a actului juridic, preamatur au fost constatate, deoarece nu este un act ce ar stabili cert cele menționate, iar legătura causală dintre recipisa semnată la 27.09.2010 și acțiunile criminale referitoare la violarea de domiciliu nu a fost stabilită.

Mai mult, din conținutul ordonanțelor de neîncepere a urmăririi penale se confirmă cert că în acțiunile lui Răducan Valeriu lipsesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 189 Cod Penal, iar circumstanțele care au servit ca temei de începere a urmăririi penale au dispărut, din motivul că cele invocate de partea vătămată nu au fost confirmate prin materialele acumulate de-a lungul urmăririi penale. În urma celor relatate, instanța de recurs constată, că vina reclamantului referitor la constrângerea lui Rainer Schnurr de a semna recipisa de împrumut în mărime de 100000 Euro, nu este demonstrată.

Astfel, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, la rejudecare instanța de apel urmează să verifice valabilitatea sau nevalabilitatea actului juridic încheiat la 27.09.2010, încheierea sau neîncheierea acestuia prin constrângere și aplicarea violenței fizice și psihice, precum și dacă prevederile art. 229 Codul Civil sunt relevante la cazul dat.

De asemenea instanța de recurs, constată faptul că instanța la momentul recunoașterii ca ilegale a actului juridic în baza căruia s-a solicitat încasarea datoriei în mărime de 100000 Euro, precum și versiunea înaintată că pîrîtul a fost impus prin violență psihică să o scrie, nu are nici un suport probatoriu, mai mult, actele prezentate de reclamant și pîrît certifică faptul că pîrîtul Rainer Schnurr de mai multe ori s-a adresat organelor de drept cu solicitarea de a atrage la răspundere penală reclamanul/recuren pentru estorcere de bani, însă în urma verificărilor efectuate, s-a constatat că între aceștia doi există doar relații civile, nu și o eventuală componentă de infracțiune ce ar proba acțiunea în acest sens.

Mai mult de cît atît, este menționat că, instanța nu s-a referit la faptul că actul juridic este valabil atîta timp cît el nu este anulat, iar asupra nulității relative nu putea să se expună și nici nu trebuia, atîta timp cît aceasta nu a fost invocată de către Rainer Schnurr printr-o cerere reconvențională, sau să-i explice dreptul acesteia la invocarea nulității cu acordarea de sprijin în exercitarea acestui drept. Astfel, instanța de recurs, menționează că la rejudecarea pricinii, instanța de apel, urmează a se expune asupra condițiilor întrunite cum ar fi, violența determinată pentru încheierea actului juridic precum și pericolul la care a fost supus victima, a existenței sau inexistenței împrumutului, după care și asupra nulității relative. Totodată, instanța urmează să cerceteze veridicitatea probelor, prin demonstrarea

în ce condiții a fost întocmit actul juridic cu privire la împrumutul datoriei de 100000 Euro, în ce împrejurări a fost încheiat actul juridic, precum și survenirea amenințării de către recurent, ca folosire a unei căi legitime sau ca exercitare a unui drept.

Astfel, Colegiul menționează că, decizia instanței de apel poartă un caracter prematur, deoarece a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, fapt care atrage încălcarea dreptului la un proces echitabil, din care motive decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în instanța de apel.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu art. 239 C.P.C., hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Iar în conformitate cu art. 241 alin. (5) C.P.C., în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, instanța de recurs reiterează și prevederile art. 373 C.P.C., care statuiază expres că, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vine și reglementările Curții Europene, astfel, instanța de recurs reiterează că, obligația de motivare a hotărârilor judecătorești se regăsește în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului și își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile și argumentele sale (CEDO, hotărârea Werner c. Austria din 24.11.1997), combinat cu dreptul părților și că aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv (CEDO, hotărârea Van de Hurk c. Olanda din 19.04.1994), iar obligația de motivare a hotărârilor este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior, ca piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Răducanu Valeriu, a casa decizia instanței de apel, restituind pricina pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de către Răducan Valeriu.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Răducan Valeriu împotriva lui Rainer Schnurr cu privire la încasarea datoriei, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele, judecător

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Sveatoslav Moldovan

Constantin Alerguș

Vera Macinskaia